

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

(Individual Study)

เรื่อง หลักสิทธิมนุษยชน : สิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองในประเทศไทย

จัดทำโดย

ประกอบ จิริกิติ

รหัส ๕๗๐๒๑๘

เอกสารวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ ๒
วิทยาลัยธรรมนุญศึกษา
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

หน้า

บทนำ	๑
หลักสิทธิมนุษยชน	๒
หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน	๔
พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน	๘
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	๑๒
องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของไทย	๑๒
ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวม	๑๓
เปรียบเทียบการละเมิดสิทธิระหว่างการประชุมทางการเมืองของประชาชน ในช่วงเวลาที่ผ่านมา	๑๔
บทวิเคราะห์	๒๐
มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๒๒
บทสรุป	๒๕
บรรณานุกรม	

หลักสิทธิมนุษยชน : สิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองในประเทศไทย

บทนำ

หากจะกล่าวถึงสิทธิมนุษยชนแล้ว โดยความเข้าใจทั่วไปของวิญญูชนย่อมจะทราบดีว่าเป็นสิทธิที่ติดตัวมากับมนุษย์ทุกคน อันเป็นสิทธิที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมายทั้งกฎหมายไทยและของต่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งเน้นที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลทุกคน

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนโลกในขณะนี้ จากการรายงานของสหรัฐอเมริกาโดยกระทรวงต่างประเทศได้รายงานสิทธิมนุษยชนประจำปี^๑ ว่า ในเอเชียยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นจำนวนมาก เช่น เกาหลีเหนือ จีน เวียดนาม กัมพูชา เป็นต้น โดยรายงานระบุว่า หลังผ่านมา ๖๐ ปี ประชากรโลกกว่าหนึ่งในสามยังมีชีวิตอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการ ขณะที่สิทธิตามกฎหมายกับความจริงในชีวิตประจำวันของหลายประเทศในโลกยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก นอกจากนี้ รายงานยังได้เน้นย้ำถึงการที่ประเทศประชาธิปไตยเกิดใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์อาหรับสปริง กำลังปราบปรามภาคประชาสังคม มีการจับกุมและกักขังผู้ประท้วงในบahrain ที่เรียกร้องให้กษัตริย์ปฏิรูปรัฐธรรมนูญ โดยผู้ชุมนุมบางคนถูกทำร้ายร่างกายระหว่างถูกกักขังด้วย และยังรายงานว่า สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเอเชียยังคงอยู่ในสภาวะการณ์ที่แย่ออยู่ แม้กระทั่งประเทศสหรัฐอเมริกาเอง สำนักข่าวเอเอฟพี รายงานจากกรุงปักกิ่ง ประเทศจีน เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๗^๒ ว่า จีนกล่าวหาสหรัฐว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยวิธีการทางทหารและไม่อาจคุ้มครองชีวิตพลเรือนชาวอเมริกันจากการใช้ความรุนแรงด้วยอาวุธปืน โดยรายงานคณะมนตรีแห่งรัฐของจีนกล่าวว่า รัฐบาลสหรัฐทำเป็นมองไม่เห็นต่อปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศ แต่กลับเรียกตัวเองว่า ตุลาการแห่งสิทธิมนุษยชนโลก นอกจากนี้ ยังมีความรุนแรงทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนาและการเลือกปฏิบัติในอเมริกา ขณะที่บางประเทศในโลกอย่างอัฟกานิสถาน ปากีสถาน และเยเมน กลับถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงด้วยปฏิบัติการทางทหาร และสงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน ได้คร่าชีวิตประชาชนของสองประเทศไปเป็นจำนวนมาก ประชาชนในสหรัฐอเมริกาที่ไม่ใช่คนผิวขาวต่างไม่มีความสุข เพราะพวกเขาไม่ได้รับความเท่าเทียมทางการเมือง เศรษฐกิจและสิทธิทางสังคม อีกทั้งชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกามักถูกเลือกปฏิบัติในตลาดอาชีพ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ที่สหรัฐอเมริกาได้เคยมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวอินเดียนแดงตั้งแต่มื่อปี ค.ศ. ๑๘๑๒ นายพลแฮร์ริสันนำทัพเข้าปราบชาวอินเดียนแดงในยุทธการธอมส์ (Battle of the Thames) สังหารเทคม์เซผู้นำอินเดียนแดงเสียชีวิตในสนามรบ จนกระทั่งในยุคการขยายอาณาเขตเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินในการประกอบเกษตรกรรมมากขึ้น ประกอบกับความเกลียดชังที่มีต่อชาวอินเดียนแดงพื้นเมือง นำไปสู่นโยบายการขับชาวพื้นเมืองออกจากดินแดนดั้งเดิมของตนเพื่อให้คนขาวนำมาทำการเกษตร ใน ค.ศ. ๑๘๓๐ รัฐบาลแจ็กสันออกรัฐบัญญัติขับไล่อินเดียนแดง (Indian Removal Act) ดังนั้น เมื่อก้าวโดยสรุปสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้เกิดขึ้นในทุกแห่งทุกที่ทั่วโลก

^๑ สหรัฐเปิดรายงานสิทธิมนุษยชนประณามปราบม็อบ-ตำหนิเอเชีย (สถานการณ์สิทธิมนุษยชน) กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

^๒ <http://www.dailynews.co.th>

แต่เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยกล่าวโดยเฉพาะสิทธิเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองนั้น โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันซึ่งร่างขึ้นโดยองค์กรซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะผู้ยึดอำนาจการปกครองขณะนั้น ระบุไว้ในมาตรา ๔ ว่า "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง" มาตรา ๒๖ ถึง ๒๙ ได้บรรยายขอบเขตของสิทธิเฉพาะในบางด้าน เช่น ความยุติธรรมทางอาญา การศึกษา การไม่เลือกปฏิบัติ ศาสนา และเสรีภาพในการแสดงออก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันพื้นสิทธิต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รับรองโดยชัดแจ้ง ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้สรุปสิทธิต่าง ๆ เป็นเสรีภาพในการพูด เสรีภาพสื่อ การชุมนุมโดยสงบ สมาคม ศาสนาและขบวนการภายในประเทศและต่างประเทศ

จากการรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือ กสม. ในหลายช่วงที่ผ่านมาได้ระบุถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนโดยสามารถสรุปรวมได้ว่า ด้านสิทธิมนุษยชนของไทยยังมีสภาพตกต่ำอย่างต่อเนื่อง นับแต่การรัฐประหารเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ แม้ว่าบางด้านอาจมีความคืบหน้ามากขึ้นบ้าง แต่โดยภาพรวมแล้วยังน่าเป็นห่วง ทั้งนี้ เหตุปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความขัดแย้งทางการเมืองที่กำลังอยู่ในกระแสสูง การแบ่งขั้วเลือกข้างทางการเมืองก่อให้เกิดบรรยากาศการเผชิญหน้าที่มีลักษณะก้าวร้าวรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏ มาก่อน ตัวละครสำคัญนอกเหนือจากรัฐบาล พรรคการเมือง กองทัพ ตำรวจ ข้าราชการ แล้วยังมีกลุ่มองค์กรพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มกปปส. และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และองค์กรภาคประชาสังคม รวมถึงสื่อมวลชน ที่มีบทบาทสำคัญในสถานการณ์ที่เข้าสู่วิกฤต

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของสิทธิมนุษยชนในเรื่องสิทธิเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองในห้วงที่ผ่านมาของประเทศไทย โดยเฉพาะในระหว่างมีการชุมนุมของกลุ่มกปปส. และกลุ่ม นปช. ทำให้เกิดความน่าเป็นห่วงว่า เหตุการณ์การชุมนุมจะทวีความรุนแรงอันนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรงที่สุดอันไม่อาจจะแก้ไขเยียวยาได้

ดังนั้น การสร้างหลักประกันแก่ประชาชนว่าจะได้รับการปกป้องคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน ดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรงในการที่จะต้องปฏิบัติรับรองสิทธิของประชาชนเอาไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายเพื่อให้มีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงหลักสิทธิมนุษยชน องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของไทย ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยเน้นเฉพาะในเรื่องการละเมิดสิทธิระหว่างการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในห้วงเวลาที่ผ่านมารวมถึงมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป

หลักสิทธิมนุษยชน

๑. ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

“สิทธิมนุษยชน” หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการที่สำคัญที่สุดก็คือ มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลทุกคน

๒. แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นการประกันความมั่นคงและสันติภาพของโลกและมวลมนุษยชาติ กฎบัตรสหประชาชาติจึงมีข้อบทหรือมาตราที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนอยู่หลายข้อ รวมทั้งการจัดตั้งกลไกต่างๆ เพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน โดยกลไกเหล่านี้ได้มีการพัฒนามาโดยตลอด และได้รับรองกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ อาทิ กติการะหว่างประเทศ อนุสัญญา รวมทั้ง แนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐสมาชิกมีพันธกรณีตามกฎหมาย และหรือทางจริยธรรมที่จะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ^๓

โดยสหประชาชาติรับรองปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ที่ละเมิดไม่ได้ ได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในการเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ สิทธิในการแสดงออกทางความคิด สิทธิในการรวมกลุ่มสังคมนับกับคนอื่นด้วยวิถีสันติ ปลอดภัยจากทรมาน และการกระทำที่ลดความเป็นมนุษย์ โดยหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน คือ ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ ของไทย กฎหมายที่รับรองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ คือ รัฐธรรมนูญ

๓. บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย

ภายหลังมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN) ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพ ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุมใหญ่และลงมติรับรอง กฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งรับรองสิทธิของบุคคล ทำให้ต่อมา สมัชชาใหญ่สหประชาชาติลงมติรับรองและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๑ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ถือว่า วันที่ ๑๐ ธันวาคมของทุกปีเป็นวันสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ) โดยมีสำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติอยู่ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีสมาชิก ๑๙๒ ประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย

สำหรับองค์การสหประชาชาติประกอบด้วยองค์กรหลัก ๖ องค์กร คือ

๑) สมัชชาแห่งสหประชาชาติ กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานขององค์กร พิจารณาเกี่ยวกับสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ทุกประเทศใน UN เป็นสมาชิก

๒) คณะมนตรีความมั่นคง สอบสวนกรณีพิพาทระหว่างประเทศ ทำหน้าที่ร่วมกับสมัชชาฯ เลือกตั้งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มีสมาชิกถาวร ๕ ประเทศ (จีน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร รัสเซีย อเมริกา) และไม่ถาวร ๑๐ ประเทศ

๓) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ให้คำแนะนำในด้านต่างๆ มีสมาชิก ๕๔ ประเทศ ทุกปีจะเลือกตั้งประเทศที่พ้นตำแหน่งปีละ ๑๘ ประเทศ

๔) คณะมนตรีภาวะทรัสตี พิจารณารายงานของระเทศที่ปกครองดินแดน ดูแลดินแดนที่ยังไม่ได้เอกราชให้ได้เอกราช

^๓ที่มา: <http://www.nhrc.or.th>

๕) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มีผู้พิพากษา ๑๕ คน คณะมนตรีความมั่นคงและสมัชชาฯเป็นคนเลือก พิจารณาข้อขัดแย้งทางกฎหมายที่แต่ละประเทศเสนอต่อศาลให้คำแนะนำต่อบทกฎหมายตามคำร้องขอจากองค์กรในUN เตรียมร่างอนุสัญญาและสนธิสัญญาที่กำหนดแนวทางปฏิบัติระหว่างชาติ

๖) สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ เลขาธิการสหประชาชาติเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของสหประชาชาติ ประสานงานกับหน่วยงานของUN ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับสหประชาชาติเสนอต่อสมัชชาฯ

ส่วนปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้น ประเทศไทยได้ร่วมลงมติในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๑ ในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ก็ต้องเคารพต่อหลักการและนำหลักการที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลมาเป็นแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย ได้แก่

๑) เอาหลักในปฏิญญาสากลมาบัญญัติรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) จัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระดับชาติ ตามหลักการที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้

๓) เข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สหประชาชาติได้จัดทำขึ้น ซึ่งไทยเข้าเป็นภาคีมาแล้ว ๗ ฉบับ

๔.สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) เป็นการประกาศเจตนารมณ์ในความร่วมมือระหว่างประเทศในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เป็นฉบับแรกของโลก มีเนื้อหา ๓๐ ข้อ แบ่งได้ ๔ ส่วน

ส่วนที่ ๑ หลักการสำคัญของมนุษยชน (ข้อ๑-๒)

ส่วนที่ ๒ สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ข้อ๓-๒๑)

ส่วนที่ ๓ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ข้อ๒๒-๒๗)

ส่วนที่ ๔ หน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ (ข้อ๒๘-๓๐)

กล่าวโดยละเอียด คือ

● หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน

๑. มนุษย์ทั้งหลายมีอิสระเสรี เท่าเทียมกัน

๒. บุคคลชอบที่จะมีสิทธิตามปฏิญญานี้ โดยไม่แบ่งแยก เช่น สีผิว เชื้อชาติ เพศ

ภาษา

● สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๓. บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต

๔. บุคคลจะถูกบังคับให้เป็นทาส หรือภาวะจำยอมไม่ได้

๕. บุคคลจะถูกทรมาน หรือลงทัณฑ์ ห้ามเกียรติไม่ได้

๖. ทุกคนมีสิทธิได้รับการยอมรับเป็นคนในกฎหมาย

๗. ทุกคนเสมอภาคกันในกฎหมาย

๘. บุคคลมีสิทธิได้รับการเยียวยาโดยศาลแห่งชาติซึ่งมีอำนาจเนื่องจากการละเมิดต่อ

สิทธิขั้นมูลฐาน

๙. บุคคลจะถูกกักขัง หรือเนรเทศโดยพลการไม่ได้

๑๐. บุคคลชอบที่จะเท่าเทียมกันอย่างบริบูรณ์

๑๑. บุคคลที่ถูกกล่าวหาทางอาญา มีสิทธิได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ และบุคคลจะถูกถือว่ามีความผิดทางอาญาซึ่งในขณะที่มีการกระทำนั้น ไม่ได้ระบุว่าเป็นความผิดทางอาญาไม่ได้ และลงโทษหนักกว่าโทษที่ใช้ในความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

๑๒. ทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายหากถูกสอดแทรกโดยผลการใน กิจส่วนตัว

๑๓. บุคคลมีสิทธิในการเคลื่อนย้ายในขอบเขตดินแดนของแต่ละรัฐ และบุคคลมี สิทธิออกจากประเทศและกลับสู่บ้านเกิดเมืองนอน

๑๔. บุคคลมีสิทธิแสวงหาและพักพิงในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการถูกกดขี่ และ สิทธินี้กล่าวอ้างไม่ได้ในการฟ้องคดี

๑๕. บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติ และไม่สามารถถอนสัญชาติโดยผลการได้

๑๖. ชายหญิงที่เจริญวัยบริบูรณ์แล้วมีสิทธิที่จะสมรสกันโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ และ การสมรสจะทำได้ต้องเต็มใจของทั้งคู่ กำหนดให้ครอบครัวเป็นพื้นฐานทางสังคม

๑๗. มีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และการยึดทรัพย์สินโดยผลการไม่ได้

๑๘. มีเสรีภาพทางความคิด มโนธรรม และศาสนา

๑๙. มีสิทธิในการแสดงออก

๒๐. มีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม และการบังคับบุคคลให้เป็นสมาชิกของสมาคมไม่ ได้

๒๑. บุคคลมีสิทธิเข้าร่วมรัฐบาลของตน และการมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะ โดย เจตจำนงของประชาชน จะเป็นฐานอำนาจของรัฐบาล

● **สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม**

๒๒. บุคคลมีสิทธิในความมั่นคงของสังคม ได้รับผลทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๒๓. บุคคลมีสิทธิเลือกงานได้อย่างเสรี และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน โดย บุคคลทำงานมีสิทธิได้รายได้ที่ยุติธรรม รวมทั้งมีสิทธิเข้าร่วมก่อตั้ง และเข้าร่วมสหภาพแรงงาน

๒๔. มีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง

๒๕. มีสิทธิในการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพ มารดาและบุตรชอบที่จะได้รับ การดูแลและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

๒๖. บุคคลมีสิทธิในการศึกษา และการศึกษามุ่งไปทางการพัฒนาบุคลิกภาพของ มนุษย์อย่างเต็มที่ โดยผู้ปกครองมีสิทธิก่อนผู้อื่นที่จะเลือกชนิดของการศึกษา

๒๗. มีสิทธิเข้าร่วมการใช้ชีวิตด้านวัฒนธรรมในประชาคมอย่างเสรี และมีสิทธิได้รับ การคุ้มครองประโยชน์ด้านศิลปกรรม

● **หน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ**

๒๘. บุคคลชอบที่จะได้รับผลประโยชน์จากระเบียบสังคมและระหว่างประเทศ

๒๙. บุคคลที่มีหน้าต่อประชาชนเป็นที่เดียวซึ่งบุคลิกภาพจะพัฒนาได้อย่างเสรี และการใช้สิทธิเสรีภาพต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย รวมทั้งสิทธิเสรีภาพจะใช้ขัดกับความมุ่งประสงค์และ หลักการของสหประชาชาติไม่ได้

๓๐. ข้อความปฏิญญานี้ ไม่เปิดช่องที่จะแปลความได้ว่าให้บุคคลใดๆที่จะประกอบ กิจกรรมหรือทำลายสิทธิเสรีภาพใดๆบรรดาที่ได้ระบุไว้ในบทบัญญัติฉบับนี้

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชน ว่าครอบคลุม สิทธิอะไรแล้ว ตัวปฏิญญาฯ เองยังได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ไว้ด้วย หลักการนี้ถือเป็นสาระสำคัญที่ใช้อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน และใช้เป็น เครื่องมือชี้วัดว่าสังคมใดมีการเคารพและปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ในเวลา ต่อมา หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

๑. เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights) หมายความว่า มนุษย์ทุกคน มีศักดิ์ศรีประจำตัว ตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) นี้ ไม่มีใครมอบให้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้กำหนดขึ้นในมนุษย์ทุกคน

ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง

(๑) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ คุณค่าของคนในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์

(๒) การให้คุณค่าของมนุษย์ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

(๒.๑) คุณค่าของมนุษย์ในฐานะการดำรงตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมีอำนาจหรือการยึดครองทรัพยากรของสังคม

(๒.๒) คุณค่าของมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก

(๓) การกำหนดคุณค่าที่แตกต่างกันนำมาซึ่งการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผู้คน ในสังคมโดยทั่วไปมักให้คุณค่าของฐานะตำแหน่งหรือเงินตรามากกว่า ซึ่งการให้คุณค่าแบบนี้นำมาซึ่ง การเลือกปฏิบัติ จึงต้องปรับวิธีคิดและเน้นให้มีการปฏิบัติ โดยการให้คุณค่าของความเป็นคนในฐานะ ความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ให้คุณค่าคนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality & Inalienability) หมายความว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นของคนทุกคน ไม่มีพรมแดน คนทุกคนมีสิทธิ มนุษยชนต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้ เช่นเดียวกัน เพราะโดยหลักการแล้วถือว่า คนทุกคนย่อมถือว่าเป็นคน ไม่ว่าอยู่ที่ไหนในโลก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สัญชาติ เหล่ากำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัว ทุกคนไป จึงเรียกได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคน ไม่ว่าคนๆ นั้น จะยากจนหรือร่ำรวย เป็นคน พิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง

ส่วนที่กล่าวว่าสิทธิมนุษยชนไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ หมายความว่า ในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนย่อมไม่สามารถมอบอำนาจ หรือ สิทธิมนุษยชนของตนให้แก่ผู้ใดได้ไม่มีการครอบครองสิทธิแทนกัน แต่ต่างจากการครอบครองที่ดิน หรือทรัพย์สิน เพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ธรรมชาติกำหนดขึ้น เป็นหลักการที่ทุกคนต้องปฏิบัติ แต่หากจะถามว่าในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว สามารถมีสิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่ม ได้หรือไม่ ในทางสากลได้มีการจัดหมวดหมู่และกลุ่มของสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของกลุ่มเฉพาะและ สิทธิตามประเด็นปัญหา เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิผู้ติดเชื้อ HIV/เอดส์ สิทธิของผู้ลี้ภัย เป็นต้น

๓. สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility) กล่าวคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่สามารถแบ่งแยกกว่า มีความสำคัญกว่าสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิทั้งสองประการนี้ต่างมีความสำคัญเท่า เทียมกัน ดังนั้นรัฐบาลใดจะมาอ้างว่าต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ

หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อน แล้วจึงค่อยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

๔. ความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) การเลือกปฏิบัติเป็นปัญหา ที่เกิดขึ้นมานานในทุกสังคม และถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะเหตุว่าในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคน ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย คนพิการ เด็ก หรือผู้สูงอายุ คนป่วยหรือมีสุขภาพดี แต่สังคมไทยมีการเลือกปฏิบัติมาโดยตลอด ซึ่งเรามักได้ยินคำกล่าวที่ว่า “ฝนตกไม่ทั่วฟ้า” หรือ “เลือกที่รักมักที่ชัง” “รักลูกไม่เท่ากัน” การจะทำความเข้าใจว่า เรื่องใดเป็นเรื่องการเลือกปฏิบัติ หรือไม่ คงต้องเข้าใจเรื่องความเสมอภาคด้วย ความเสมอภาค ไม่ใช่การได้รับเท่ากัน เช่น การที่นักเรียนทุกคนที่ทำผิดระเบียบจะต้อง ถูกเขียน ๓ ที เท่าๆกัน อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นความเสมอภาค ความเสมอภาค คือ การที่ทุกคนควรได้รับจากส่วนที่ควรได้ในฐานะเป็นคน เช่น การแจกของผู้ประสบภัยน้ำท่วม ทุกคนจะได้รับของแจกขั้นพื้นฐาน เช่น ได้รับข้าวสาร อาหารแห้ง ยาป้องกันเท้าเปื่อย แต่หากมีครอบครัวหนึ่ง มีคนป่วยที่ต้องการยาเป็นพิเศษ หรือบางครอบครัวมีเด็กก่อน ต้องได้รับนมผงเพิ่มสำหรับเด็ก ทางราชการสามารถเพิ่มยา และนมผงให้แก่ครอบครัวเหล่านั้น นี่คือการเสมอภาคที่ได้รับเพราะทุกคนในครอบครัวได้รับแจกสิ่งจำเป็นเพื่อการยังชีพแล้ว

หลักความเสมอภาค คือต้องมีการเปรียบเทียบกับของ ๒ สิ่ง หรือ ๒ เรื่อง และดูว่าอะไรคือสาระสำคัญของเรื่องนั้น หากสาระสำคัญของประเด็นได้รับการพิจารณาแล้ว ถือว่ามีความเสมอภาคกัน เช่น การที่รัฐจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลไม่เท่ากัน คนที่มีรายได้มากก็เสียภาษีมาก คนที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย คนที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ไม่ต้องเสียภาษี แต่การมีรายได้มากหรือน้อยเป็นสาระสำคัญของการเก็บภาษี ซึ่งเป็นธรรมสำหรับประชาชน

การเลือกปฏิบัติ นั้น เป็นเหตุให้เกิดความไม่เสมอภาค เช่น การรักษาพยาบาล หรือการเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐเป็นไปไม่ทั่วถึง และไม่เท่าเทียมกัน เพราะมีความแตกต่างของบุคคลในเรื่องเชื้อชาติ เช่น หากมีแรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชา หรือพม่า มารักษาเจ้าหน้าที่มักไม่ยอมให้บริการที่ดี หรือไม่ยอมรับรักษาผู้มีเชื้อเอชไอวี หรือผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น หลักการเรื่องความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ ในสังคมไทยนั้น ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ที่ว่า การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ไม่อาจกระทำได้ ซึ่งมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ มีข้อความใกล้เคียงกับบทบัญญัติของมาตรา เดียวกัน ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

๕. การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิ (Participation & Inclusion) หมายความว่า ประชาชนแต่ละคนและกลุ่มของประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๖. ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law) หมายถึง รัฐและองค์กรที่มีหน้าที่ในการก่อให้เกิดสิทธิมนุษยชน ต้องมีหน้าที่ตอบคำถามให้ได้ว่าสิทธิมนุษยชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลจริงในประเทศของตน ส่วนสิทธิโดยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการสากลก็ต้องอธิบายต่อสังคมได้ว่าจะมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะรัฐต้องมีมาตรการปกครองประเทศโดยใช้หลักนิติธรรม หรือปกครองโดยอาศัยหลักการที่ใช้กฎหมายอย่างเที่ยงธรรม

ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย มีกระบวนการไม่ซับซ้อนเป็นไปตามหลักกฎหมาย และมีความเท่าเทียมกันเมื่ออยู่ต่อหน้ากฎหมาย ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมายได้

พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน

สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคี กล่าวคือ เป็นสนธิสัญญาที่มีรัฐมากกว่าสองรัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา ซึ่งกระบวนการในการทำสนธิสัญญามีหลายขั้นตอน นับตั้งแต่การเจรจา การให้ความยินยอมของรัฐเพื่อผู้พันตามสนธิสัญญา โดยการลงนาม การให้สัตยาบัน การภาคยานุวัติ และบางรัฐอาจตั้งข้อสงวน หรือตีความสนธิสัญญา และเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำสัญญาครบถ้วนแล้ว ภาคีก็มีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่อไป การเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาดังกล่าว พันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีสถิติสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งสหประชาชาติถือเป็น สนธิสัญญาหลัก จำนวน ๗ ฉบับได้แก่

- ๑.อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)
- ๒.อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Woman - CEDAW)
- ๓.กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR)
- ๔.กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR)
- ๕.อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - CERD)
- ๖.อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - CAT)
- ๗.อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)

สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ ๕๔ ข้อ ได้แก่เรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กโดยตรง ซึ่งเน้นหลักพื้นฐาน ๔ ประการ และแนวทางในการตีความอนุสัญญาทั้งฉบับ ได้แก่

- ๑.การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็กและการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน

๒. การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก

๓. สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม

๔. สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเหล่านั้น

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women - CEDAW)

สาระสำคัญของวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญานี้ คือการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ รวมทั้งการประกันว่าสตรีและบุรุษมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติและดูแลจากรัฐอย่างเสมอภาคกัน ได้แก่

๑. กล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่า การเลือกปฏิบัติต่อสตรี (discrimination against women) พันธกรณีของรัฐภาคี มาตรการที่รัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าของสตรี มาตรการเร่งด่วนชั่วคราวเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีอย่างแท้จริงซึ่งจะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศการปรับปรุงแบบทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้เอื้อต่อการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและการปราบปรามการลักลอบค้าและแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรี

๒. กล่าวถึงความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในด้านการเมืองและการดำรงชีวิต (public life) ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง การสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ความเท่าเทียมกันในกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และการศึกษา

๓. กล่าวถึงการที่สตรีจะได้รับการดูแลทางเศรษฐกิจโดยได้รับความเท่าเทียมกันในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานและสิทธิด้านแรงงาน รวมถึงการป้องกันความรุนแรงต่อสตรีในสถานที่ทำงานความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพโดยเฉพาะสตรีมีครรภ์และหลังคลอดบุตร การที่รัฐภาคีจะประกันความเป็นอิสระของสตรีด้านการเงินและความมั่นคงด้านสังคมและการให้ความสำคัญแก่สตรีในชนบท ทั้งในด้านแรงงานและความเป็นอยู่

๔. กล่าวถึงความเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีในด้านกฎหมายโดยเฉพาะในด้านกฎหมายแพ่งและกฎหมายครอบครัว ซึ่งเป็นการประกันความเท่าเทียมกันในชีวิตส่วนบุคคล

๕. กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พันธกรณีในการจัดทำรายงานของรัฐภาคี การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ และการมีส่วนร่วมของทบวงชำนาญพิเศษที่เกี่ยวข้อง

๖. กล่าวถึงการมีให้ตีความข้อบทของอนุสัญญาที่จะขัดต่อกฎหมายภายในที่ดำเนินการมากกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ การนำพันธกรณีไปปฏิบัติในระดับประเทศการเปิดให้ลงนามและกระบวนการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาการแก้ไขอนุสัญญา เงื่อนไขการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญา การตั้งข้อสงวน การขัดแย้งในการตีความระหว่างรัฐภาคี

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ ๕๓ ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น ๖ ส่วน ดังนี้ วรรคอารัมภบท กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐบาลด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎบัตร สหประชาชาติ รวมทั้งหน้าที่ของบุคคลที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และได้รับสิทธิทั้งด้านพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

๑. กล่าวถึงสิทธิในการกำหนดเจตจำนงตนเอง (right of self-determination)

๒. กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐภาคีที่รับรองจะเคารพและประกันสิทธิของบุคคล รวมถึงการห้ามการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทาง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง สัญชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ถิ่นกำเนิด หรือสภาพอื่นใด โดยจะดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติภายในประเทศ ประกันว่าบุคคลที่ถูกละเมิดจะได้รับการเยียวยา ไม่ว่าบุรุษหรือสตรีจะได้รับสิทธิพลเมืองและการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน การลิดรอนสิทธิในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการห้ามการตีความกติกานี้ในอันที่จะไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ

๓. กล่าวถึงสาระของสิทธิในส่วนที่เป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตอยู่ เสรีภาพจากการถูกทรมาน การห้ามบุคคลมิให้ตกอยู่ในภาวะเยี่ยงทาส การห้ามบุคคลมิให้ถูกจับกุมโดยตามอำเภอใจ การปฏิบัติต่อผู้ถูกลิดรอนเสรีภาพอย่างมีมนุษยธรรม การห้ามบุคคลถูกจำคุกด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน ความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กฎหมาย การห้ามมิให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง สิทธิการได้รับรองเป็นบุคคลตามกฎหมาย การห้ามแทรกแซงความเป็นส่วนตัว การคุ้มครองเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสงครามหรือก่อให้เกิดความเกลียดชังทางเชื้อชาติ สิทธิที่จะชุมนุมอย่างสันติ การรวมกันเป็นสมาคม สิทธิของชายหญิงที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมในการมีครอบครัว การคุ้มครองสิทธิเด็ก และการที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนในกิจการสาธารณะ การรับรองว่าบุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน การรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยทางเผ่าพันธุ์ ศาสนา และภาษาภายในรัฐ

๔. กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในกติกา รวมถึงพันธกรณีในการเสนอรายงานของรัฐภาคี การยอมรับอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และขั้นตอนการพิจารณาข้อร้องเรียน

๕. ห้ามการตีความไปในทางขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ รวมทั้งการมิให้ตีความในการที่จะลิดรอนสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ ๓๑ ข้อ แบ่งเป็น ๕ ส่วน ดังนี้ วรรคอารัมภบท มีสาระคล้ายคลึงกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๑.กล่าวถึงสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (right of self-determination)

๒.กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐภาคีที่จะดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างเหมาะสมตามลำดับขั้น นับตั้งแต่การเคารพ คุ้มครอง ส่งเสริม และทำให้เป็นจริง อย่างเต็มที่ตามที่ทรัพยากรมีอยู่เพื่อให้มีความคืบหน้า โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในการได้รับสิทธิ การจำกัดสิทธิตามกติกา รวมทั้งการห้ามตีความใดๆ ในกติกาที่จะทำลายสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รับรองไว้ในกติกา

๓.กล่าวถึงสาระของสิทธิ ได้แก่ สิทธิในการทำงานและมีเงื่อนไขการทำงานที่เหมาะสมเป็นธรรม สิทธิที่จะก่อตั้งสหภาพแรงงาน และสิทธิที่จะหยุดงาน สิทธิที่จะได้รับสวัสดิการและการประกันด้านสังคม การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว สิทธิที่จะมีมาตรฐานชีวิตที่ดีพอเพียง สิทธิที่จะมีสุขภาพด้านกายและใจที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้ สิทธิในการศึกษา สิทธิในวัฒนธรรมและประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

๔.กล่าวถึงพันธกรณีในการจัดทำรายงานของรัฐภาคี บทบาทของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมในการตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีร่วมกับกลไกอื่นๆ ของสหประชาชาติ รวมทั้งการให้ข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีของกติกา การดำเนินการของรัฐภาคีที่จะร่วมมือในระดับระหว่างประเทศในการส่งเสริมสิทธิตามกติกา การห้ามการตีความ บทบัญญัติเพื่อจำกัดหน้าที่ของกลไกสหประชาชาติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายบัตรและธรรมนูญขององค์กร รวมทั้งการไม่ตีความในทางที่จะจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

๕.กล่าวถึงการเข้าเป็นภาคี และการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกติกา

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - ICERD)

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ ๒๕ ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑.กล่าวถึงคำจำกัดความ “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” ว่าหมายถึงการจำแนก การกีดกัน การจำกัด หรือการเอื้ออำนาจพิเศษ เพราะเชื้อชาติ สีผิว เชื้อสาย หรือชาติกำเนิด หรือเผ่าพันธุ์ โดยไม่รวมถึงการปฏิบัติที่แตกต่างระหว่างบุคคลที่เป็นพลเมืองและไม่ใช่พลเมือง นโยบายของรัฐภาคีและการดำเนินมาตรการเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เช่น การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อ การประกันสิทธิประกันสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุคคลภายใต้กฎหมาย ทั้งในด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเยียวยาเมื่อถูกละเมิด การให้ความสำคัญด้านมาตรการในการศึกษา วัฒนธรรม และข้อมูลเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

๒.กล่าวถึงคณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และการจัดทำรายงานของรัฐภาคี การปฏิบัติงานและการรับเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการ

๓.กล่าวถึงกระบวนการเข้าเป็นภาคี และการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของอนุสัญญา

อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - CAT)

ในเนื้อหาของอนุสัญญานี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้ง การทรมาน โดยในเนื้อหาของอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดความหมายของ การทรมาน ว่าหมายถึงการกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมาน อย่างสาหัสไม่ว่าทางกายภาพหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ด้วยความมุ่งประสงค์ เพื่อให้ ข้อสเนทหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่ง บุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำ หรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ รวมทั้งการบังคับขู่เข็ญ โดยมุ่งเน้นไปที่ การกระทำหรือโดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ

อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี ประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ ๓๓ ข้อ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

สำหรับรัฐธรรมนูญของประเทศไทยนั้น ด้านสิทธิต่างๆ ได้มีการริเริ่มสิทธิใหม่ ๆ ใน รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ซึ่งรวมถึงสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาแบบให้เปล่า สิทธิในชุมชนท้องถิ่น และสิทธิในการต่อต้านโดยสันติซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง ประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สิทธิเด็ก คนชรา ผู้พิการ และ ความเสมอภาคทางเพศ เสรีภาพของสารสนเทศ สิทธิในสาธารณสุข การศึกษาและสิทธิผู้บริโภค ก็ ได้รับการรับรองเช่นกัน โดยมีสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รับรอง ๔๐ สิทธิ ต่อมาเมื่อมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ภายหลังการรัฐประหารเมื่อพ.ศ. ๒๕๔๙ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้คงหลักการเดิมตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นส่วนใหญ่ กล่าวโดยเฉพาะในส่วนด้านสิทธิมนุษยชนนั้น ได้มุ่งเน้นการให้ความคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของไทย

๑. ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีภารกิจเกี่ยวกับการพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริง ตามคำร้องเรียนในกรณีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ การตรวจสอบการละเลยการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล รวมถึงดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๐ นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีการละเมิดบทบัญญัติ แห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาล รัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือ กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใด ตามมาตรา ๒๔ ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๕

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและรายงาน การกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณี ระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่ เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป เสนอเรื่องพร้อม ด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าทบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ ศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่ากฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทน ผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาละเมิด สิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอใน การปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๓. รัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรย่อยของรัฐสภา

๔. ศาล ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรมหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๕. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่น อาทิ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน องค์กรอัยการ สภาที่ ประึกษาเศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวม

สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยนั้น อาจพิจารณาเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑) **ด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว** การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผิ มาส่งผลให้สถาบันครอบครัวไทยอ่อนแอลงทั้งในแง่ของศักยภาพบุคคลและการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก มีการทำร้ายเด็กโดยบุคคลในครอบครัวเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด การล่วงละเมิดทางเพศ การใช้แรงงานเด็ก

(๒) **ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม** การคุ้มครองผู้ต้องหาต้อง คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ ยากเนื่อง จากการพิจารณาคดียังล่าช้า การปฏิบัติต่อผู้อยู่ในเรือนจำ กระบวนการสอบสวนและประกันตัว นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายจำนวนมากที่ยังไม่รับรองสิทธิของประชาชนและชุมชน โดยเฉพาะ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) **ด้านนโยบายทางสังคม** รัฐธรรมนูญได้คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ ต่อกลุ่มที่แตกต่างกันไม่ว่าด้านใด กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค คุ้มครองไม่ให้มีการใช้ ความรุนแรงในครอบครัว คุ้มครองผู้ใช้แรงงานแต่ก็ยังมีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่มาก

(๔) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิมนุษยชน** ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรใน ระดับโลกกำลังทวีความรุนแรงมากขึ้นในขณะที่คุณค่าเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของทรัพยากร

ชีวภาพและความหลากหลายของประเทศไทยกลับเพิ่มขึ้น มีภัยคุกคามจากต่างชาติ แหล่งต้นน้ำถูกทำลาย

เปรียบเทียบการละเมิดสิทธิระหว่างการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในห้วงเวลาที่ผ่านมา

- การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง หรือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

หลังจากการทำรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจการปกครองจากนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ทักษิณ ชินวัตรในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว กลุ่มคนที่สนับสนุนอดีตนายกทักษิณก็ได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มคนเสื้อแดงโดยใช้เสื้อสีแดงเป็นสัญลักษณ์ ทำการต่อต้านรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนพพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาแทนหลังการยึดอำนาจ จนกระทั่งมีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในเดือนธันวาคม ๒๕๕๐

- การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ พันธมิตรเพื่อประชาธิปไตย

หลังจากการเลือกตั้งเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ พรรคพลังประชาชนได้รับชัยชนะการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลโดยมีนายสมัคร สุนทรเวชดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กลุ่มคนเสื้อเหลืองหรือพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยก็ได้ชุมนุมกันต่อต้านการบริหารงานของรัฐบาลที่ไม่ชอบมาพากล มีการทุจริตคอร์รัปชัน

จากนั้นความขัดแย้งได้ยกระดับความเข้มข้นขึ้นในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๑ จนนำมาสู่การยึดสถานที่ราชการ ทำเนียบรัฐบาล ปิดล้อมรัฐสภาจนเกิดการเผชิญหน้า และจบลงที่การปราบปรามอย่างรุนแรง เกิดเป็นโศกนาฏกรรม เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยปราบจลาจลได้เข้าทำการสลายฝูงชนด้วยอาวุธหนัก จนมีผู้เสียชีวิต ๒ ราย ฯลฯ สถานการณ์ที่รุนแรงจนถึงขั้นมีการปิดท่าอากาศยานดอนเมืองและสุวรรณภูมิ เมื่อปลายเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สุนัยเอราวัณ ได้สรุปยอดผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุชุมนุมของพันธมิตรฯ และการชุมนุมของ นปช.^๔ ในพื้นที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พ.ค.-๒ ธ.ค. ๒๕๕๑ ว่า มีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น ๗๓๗ ราย และมีเสียชีวิต ๗ ราย

- การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง หรือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

เมื่อพรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นรัฐบาลถูกคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญประกาศยุบพรรคไปด้วยเหตุที่มีการทุจริตการเลือกตั้งในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาสภาผู้แทนราษฎร มีการประชุมลงมติ

^๔ <http://www.kpi.ac.th>

เลือก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นนายกรัฐมนตรี โดยชนะคะแนน พล.ต.อ. ประชา พรหมนอก กลุ่มต่อต้านการยุบพรรคพลังประชาชนจึงเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มผู้ชุมนุม ภายใต้ชื่อ “แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)” ซึ่งมีความสัมพันธ์ค่อนข้างใกล้ชิดกับพรรคพลังประชาชนที่เพิ่งถูกยุบ และก่อเกิดพรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นพรรค ฝ่ายค้านที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่ แทนที่พรรคพลังประชาชน

เมื่อพรรคประชาธิปัตย์จัดตั้งรัฐบาลผสมก็ได้รับการคัดค้านต่อต้านจาก นปช. และพรรคเพื่อไทย และระหว่างการเป็นเจ้าภาพการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง (๑๔th ASEAN Summit and Related Summit) ที่ โรงแรมรอยัล คลิฟ บีช พัทยา ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ เมษายน ๒๕๕๒ ได้ถูกผู้ชุมนุมคัดค้านบุกรุกสถานที่ประชุม จนต้องเลิกการประชุมกลางคัน ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒ รัฐบาลจัดให้มีการแถลงข่าวที่กระทรวงมหาดไทยได้ถูกผู้ชุมนุมก่อความไม่สงบบุกเข้าไปในกระทรวงมหาดไทย ทูต และทำลายรถยนต์ที่คาดว่านายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีนั่งอยู่อย่างรุนแรง แต่รถคันดังกล่าวหลบหนีออกไปได้ และต่อมา นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ถูกผู้ชุมนุมทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ ขณะโดยสารรถยนต์ ออกจากกระทรวงมหาดไทย

เหตุการณ์รุนแรงทางการเมือง เมื่อเดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๕๓^๕ โดยกลุ่มคนเสื้อแดงได้ประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ในขณะที่ยุบสภา และเลือกตั้งใหม่ตามระบอบประชาธิปไตย แต่ปรากฏว่า ได้มีการใช้ความรุนแรงในการประท้วง เช่น การใช้กำลังทุบรถยนต์ของนายกรัฐมนตรี ทำร้ายเจ้าหน้าที่ มีการเผาสถานที่ราชการ เป็นต้น จนเป็นเหตุให้รัฐบาลได้ให้เจ้าหน้าที่สลายการชุมนุม นำมาซึ่งความสูญเสียโดยมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บสะสมเรื่อยมาตั้งแต่เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ จนมาสิ้นสุดในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีผู้เสียชีวิต ๙๙ ศพ บาดเจ็บเกือบ ๒,๐๐๐ คน และถูกจับกุมคุมขังดำเนินคดีอีกเกือบ ๒,๐๐๐ คนเช่นกัน โดยในจำนวนดังกล่าว มีเหตุการณ์สูญเสียชีวิตทั้งกลุ่ม นปช. และข้าราชการ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ที่ถนนราชดำเนิน มีกลุ่ม นปช. เสียชีวิต ๒๕ ราย บาดเจ็บกว่า ๘๐๐ ราย ทหารเสียชีวิต ๕ คน บาดเจ็บ ๒๗๗ คน มีระดับผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับกองพันรวมอยู่ด้วย มีการเสียชีวิตของเสธแดง พลตรีชัตติยะ สวัสดิผล ผู้ทรงคุณวุฒิ กองทัพบกถูกลอบยิงขณะให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนในที่ชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง มีการบุกรุกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์โดยกลุ่มผู้ชุมนุมเสื้อแดง ต่อมาในการสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๙ พฤษภาคม มีผู้บาดเจ็บอย่างน้อย ๕๕ ราย เสียชีวิต ๖ รายที่ วัดปทุมวนาราม ในช่วงต่อมาหลังจากเกิดเหตุการณ์สลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุมทำการวางเพลิงเผาศาลากลางจังหวัดหลายแห่งในอีสาน มีการเผาธนาคารกรุงเทพ มีการวางเพลิงสถานีโทรทัศน์ ตลอดจนการเผา Central World และอาคารอื่น ๆ^๖

^๕ <http://www.hrw.org>

^๖ ความรุนแรงและทางออกกรณีความเห็นต่างทางการเมือง : แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์สำหรับสังคมไทย ?, นายชลัท ประเทืองรัตนา อาจารย์ส นักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า.

- การชุมนุมของกลุ่ม กปปส.

หลังจากที่สภาผู้แทนราษฎรได้ใช้มติเสียงข้างมากผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ทำให้เกิดการรวมตัวของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยร่วมกันประท้วงในนาม กปปส. (คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) ในระหว่างการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. โดยสงบสันติตามสิทธิในรัฐธรรมนูญ ได้ถูกทำร้ายโดยกลุ่มบุคคลและเจ้าหน้าที่ตำรวจตามคำสั่งของ คอ.รส. ที่จัดตั้งโดยนายเกษียณลักษณ์

ศูนย์เอราวัณ สรุปลยอดผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตจากเหตุชุมนุม ตั้งแต่ ๓๐ พ.ย. ๕๖-๒๘ พ.ค. ๕๗ ศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ)^๗ สรุปลจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บตั้งแต่เหตุการณ์วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (รวม ๙๖ เหตุการณ์)

ยอดผู้บาดเจ็บ จำนวน ๗๘๒ ราย

ยอดผู้เสียชีวิต จำนวน ๒๕ ราย

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๐๗ ราย

สถิติผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในพื้นที่การปะทะจากเหตุชุมนุม^๘

ลำดับ	พื้นที่การชุมนุม	จำนวน (ราย)			หมายเหตุ
		บาดเจ็บ	เสียชีวิต	ยังรักษาใน รพ.	
๑	ถ.รามคำแหง ๓๐ พ.ย.๕๖	๖๔	๕	๐	
๒	รอบทำเนียบรัฐบาล ๑-๓ ธ.ค.๕๖	๒๒๑	๐	๐	
๓	กระทรวงการคลัง ๕ ธ.ค.๕๖	๑	๐	๐	
๔	แยกคอกวัว ๖ ธ.ค.๕๖	๒	๐	๐	
๕	ใกล้โรงแรมรัตนโกสินทร์ ๑๑ ธ.ค.๕๖	๑	๐	๐	
๖	ทำเนียบรัฐบาล ๑๒ ธ.ค.๕๖	๑	๐	๐	
๗	นางเลิ้ง ๑๒ ธ.ค.๕๖	๑	๐	๐	
๘	อาคารกีฬาเวสน์ ๒ ๒๕ ธ.ค.๕๖	๒	๐	๐	
๙	สนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น ดินแดง ๒๖ ธ.ค. ๕๖	๑๖๐	๒	๐	
๑๐	สะพานชมัยมรุเชษฐ์ ๒๘ ธ.ค. ๕๖	๓	๑	๐	
๑๑	บริเวณหน้ากองทัพบก ถ.ราชดำเนิน ๒๙ ธ.ค. ๕๖	๔	๐	๐	
๑๒	สะพานชมัยมรุเชษฐ์ ๓๐ ธ.ค. ๕๖	๑	๐	๐	

^๗ <http://www.ems.bangkok.go.th>

^๘ <http://www.ems.bangkok.go.th/>

ลำดับ	พื้นที่การชุมนุม	จำนวน (ราย)			หมายเหตุ
		บาดเจ็บ	เสียชีวิต	ยังรักษา ใน รพ.	
๑๓	วัดราชนันทดารามวรวิหาร ๔ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๑๔	วงเวียน ๑๓ ห้าง ๖ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๑๕	แยกคอกวัว ๑๑ ม.ค.๕๗	๗	๐	๐	
๑๖	สะพานมัฆวานรังสรรค์ ๑๑ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๑๗	แจ้งวัฒนะ ๑๔ ๑๒ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๑๘	แยกปทุมวัน ๑๓ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๑๙	สวนลุมพินี ๑๔ ม.ค.๕๗	๔	๐	๐	
๒๐	สะพานหัวช้าง ๑๔ ม.ค.๕๗	๒	๐	๐	
๒๑	บริเวณ สตช. ๑๔ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๒๒	บ้าน รमत.กระทรวงพลังงาน ๑๕ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๒๓	ห้าแยกลาดพร้าว ๑๗ ม.ค.๕๗	๒	๐	๐	
๒๔	ถนนบรรทัดทอง ๑๗ ม.ค. ๕๗	๔๐	๑	๐	
๒๕	ห้าแยกลาดพร้าว ๑๘ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๒๖	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ๑๙ ม.ค.๕๗	๒๗	๑	๐	
๒๗	สะพานมัฆวานรังสรรค์ ๑๙ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๒๘	แยกปทุมวัน ๑๙ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๒๙	บริเวณใกล้ รพ.จุฬาลงกรณ์ ๑๙ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๐	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ๒๐ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๑	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ๒๑ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๒	ห้าแยกลาดพร้าว ๒๔ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๓	หน้ากระทรวงวัฒนธรรม ๒๔ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๔	หน้าวัดสังฆราชา ๒๖ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๕	หน้าวัดศรีเอี่ยม ๒๖ ม.ค. ๕๗	๑๒	๑	๐	
๓๖	หน่วยเลือกตั้งล่วงหน้าเขตหลักสี่ ๒๖ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๓๗	หน่วยเลือกตั้งล่วงหน้าเขตหนองแขม ๒๖ ม.ค.๕๗	๑	๐	๐	
๓๘	สถานีรถไฟฟ้านามเป้า ๒๖ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๓๙	ห้าแยกลาดพร้าว ๒๖ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๐	สะพานหัวช้าง ๒๗ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	

ลำดับ	พื้นที่การชุมนุม	จำนวน (ราย)			หมายเหตุ
		บาดเจ็บ	เสียชีวิต	ยังรักษา ใน รพ.	
๔๑	บริเวณประตูน้ำ ๒๗ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๒	บริเวณสโมสรกองทัพบก ๒๘ ม.ค. ๕๗	๕	๐	๐	
๔๓	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ๓๐ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๔	บริเวณสะพานไทย-ญี่ปุ่น ๓๑ ม.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๕	แยกหลักสี่ ๑ ก.พ. ๕๗	๗	๐	๐	
๔๖	ห้าแยกลาดพร้าว ๑ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๗	ถนนแจ้งวัฒนะซอย๑๐ ๒ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๘	ห้าแยกลาดพร้าว ๒ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๔๙	สะพานไทย-ญี่ปุ่น ๒ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๕๐	แยกราชประสงค์ ๕ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๑	แยกราชประสงค์ ๕ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๒	หน้าร้านท็อปส์ ถนนสีลม ๖ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๓	ถนนพระราม๔ ๖ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๔	ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ ๗ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๕	ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ ๘ ก.พ.๕๗ เวลา ๐๔.๐๕ น.	๑	๐	๐	
๕๖	ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ ๘ ก.พ.๕๗ เวลา ๑๙.๕๐ น.	๒	๐	๐	
๕๗	เวทียอโคก ๙ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๕๘	สะพานผ่านฟ้าลีลาศ ๑๐ ก.พ. ๕๗	๖	๐	๐	
๕๙	ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ ๑๐ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๖๐	สวนลุมพินี ๑๓ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๖๑	สยามสแควร์ ซอย๑ ๑๓ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๖๒	สะพานมัชฆวานรังสรรค์ ๑๔ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๖๓	บริเวณใกล้ รพ.จุฬาลงกรณ์ ๑๗ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๖๔	สะพานผ่านฟ้าลีลาศ ๑๘ ก.พ. ๕๗	๖๙	๖	๑	
๖๕	โพลล์เวย์ ใกล้ทางลงลาดพร้าว ๑๙ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๖๖	บริเวณใกล้แยกประตูน้ำ ๒๑ ก.พ. ๕๗	๖	๐	๐	
๖๗	แยกราชประสงค์ ๒๓ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๖๘	หน้าห้างบิ๊กซี ราชดำริ ๒๓ ก.พ. ๕๗	๒๑	๓	๐	

ลำดับ	พื้นที่การชุมนุม	จำนวน (ราย)			หมายเหตุ
		บาดเจ็บ	เสียชีวิต	ยังรักษา ใน รพ.	
๖๙	แยกราชประสงค์ ๒๔ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๐	หน้าที่ไอที ถนนแจ้งวัฒนะ ๒๔ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๑	สวนลุมพินี ๒๔ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๒	บริเวณใกล้เวทีสวนลุมพินี ๒๕ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๗๓	ข้างสวนลุมพินี ๒๕ ก.พ. ๕๗ เวลา ๑๙.๓๐ น.	๑	๐	๐	
๗๔	เวทีแจ้งวัฒนะ ๒๘ ก.พ. ๕๗	๒	๐	๐	
๗๕	เวทีสวนลุมพินี ๒๘ ก.พ. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๖	ใกล้สวนลุมพินี ๗ มี.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๗	แยกถนนวิฑู ๗ มี.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๘	เวทีแจ้งวัฒนะ ๘ มี.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๗๙	สวนลุมพินี ๑๑ มี.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๘๐	ทางด่วนแจ้งวัฒนะ ๑ เม.ย. ๕๗	๔	๑	๐	
๘๑	บริเวณใกล้แยก วัดเบญจมบพิตรฯ ๕ เม.ย. ๕๗	๒	๐	๐	
๘๒	หน้ากระทรวงมหาดไทย ๘ เม.ย. ๕๗	๒	๐	๐	
๘๓	บริเวณใกล้ บมจ. กสท โทรคมนาคม ๑๐ เม.ย. ๕๗	๑	๐	๐	
๘๔	บริเวณใกล้เวทีแจ้งวัฒนะ ๑๒ เม.ย. ๕๗	๑	๐	๐	
๘๕	บริเวณใกล้ อาคาร กสท โทรคมนาคม ๑๓ เม.ย. ๕๗	๒	๐	๐	
๘๖	บริเวณใกล้เวทีสวนลุมพินี ๑๕ เม.ย. ๕๗	๐	๑	๐	
๘๗	บริเวณเวทีศูนย์ราชการ ถ.แจ้งวัฒนะ ๒๓ เม.ย. ๕๗	๔	๐	๐	
๘๘	บริเวณเวทีศูนย์ราชการ ถ.แจ้งวัฒนะ ๒๕ เม.ย. ๕๗	๑	๐	๐	
๘๙	บริเวณเวทีศูนย์ราชการ ถ.แจ้งวัฒนะ ๑ พ.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๙๐	บริเวณแยก จปร ๔ พ.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๙๑	บริเวณสนามมวยราชดำเนิน ๔ พ.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๙๒	บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ๔ พ.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๙๓	บริเวณสโมสรตำรวจ ถ.วิภาวดีรังสิต ๙ พ.ค. ๕๗	๖	๐	๐	
๙๔	บริเวณใกล้ทำเนียบรัฐบาล ๑๐ พ.ค. ๕๗	๒	๐	๐	
๙๕	บริเวณสถานีรถไฟฟ้ามหานคร ๑๐ พ.ค. ๕๗	๑	๐	๐	
๙๖	บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ๑๕ พ.ค. ๕๗	๒๒	๓	๓	
	รวม	๗๘๒	๒๕	๔	

หมายเหตุ : เหตุเกิดในต่างจังหวัด มีผู้บาดเจ็บ ๔๕ ราย เสียชีวิต ๓ ราย รวม ๔๘ ราย (ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข)

- จังหวัดตราด บาดเจ็บ ๓๓ ราย เสียชีวิต ๓ ราย รวม ๓๖ ราย (๒๒/ก.พ./๕๗)
- จังหวัดระยอง บาดเจ็บ ๒ ราย (๑๗ ก.พ.๕๗)
- จังหวัดปทุมธานี บาดเจ็บ ๘ ราย ลำลูกกา ๕ ราย (๑๐ธ.ค.๕๖) คลองหลวง ๓ ราย (๒๐ ก.พ.๕๗)
- จังหวัดบุรีรัมย์ อ.นางรอง บาดเจ็บ ๑ ราย
- จังหวัดสระบุรี อ.พระพุทธบาท บาดเจ็บ ๑ ราย (๑๕ พ.ค.๕๗)

ส่วนจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บที่ยังรักษาตัวในโรงพยาบาล แยกหลักสี่ ๑ ก.พ. ๕๗ จำนวน ๑ ราย, สะพานผ่านฟ้าลีลาศ ๑๘ ก.พ. ๕๗ จำนวน ๑ ราย, บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ๑๕ พ.ค. ๕๗ จำนวน ๕ ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗ ราย

ซึ่งการชุมนุมดังกล่าวในบางเหตุการณ์ผู้ชุมนุมก็มีการละเมิดกฎหมาย แต่ในบางเหตุการณ์ก็ได้มีการละเมิดกฎหมายดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัย^๔ ว่า ไม่เป็นการชุมนุมที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สิทธิมนุษยชนของประชาชนคนถูกรีดรอนและกระทบเป็นอันมาก และถือเป็นเหตุการณ์ที่ร้ายแรงที่สุดสำหรับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งการชุมนุมทางการเมืองนั้น เป็นสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แต่กลับถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและไร้มนุษยธรรม

บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาถึงหลักการสิทธิมนุษยชนและสภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนของไทยแล้วพิจารณาเห็นได้ว่า ตามข้อเท็จจริงประเทศไทยได้มีการอนุวัติการตามอนุสัญญาหรือพันธกรณีต่างๆ หลายประการซึ่งเป็นจุดแข็งสำหรับนำไปใช้ในการดำเนินการจัดการบริหารเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนของไทยได้อย่างดีพอสมควร และเห็นได้ว่าการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากขึ้นตลอดเวลา และประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านนี้ โดยดำเนินการได้ผลเป็นที่น่าพอใจตามสมควร และภาครัฐและภาคเอกชนต่างร่วมมือกัน ในการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

^๔ ศาลรัฐธรรมนูญมีมติไม่รับคำร้องที่นายเรืองไกร ลีกิจวัฒนะ อดีต ส.ว.สรรหา นายสิงห์ทอง บัวชุม สมาชิกพรรคเพื่อไทย นายกิตติ อธินันท์ นายวิชาญ นุ่มมาก ยื่นคำร้องรวม ๗ คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การกระทำบุกยึดสถานที่ราชการเสนอตั้งสภาประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากการรักษาการ ให้นำหน้าส่วนราชการมารายงานตัว ของของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการคณะกรรมการประชาชน เพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ กปปส. และการกระทำของพรรคประชาธิปัตย์ที่จัดชุมนุมสนับสนุนการชุมนุมของกปปส. เข้าข่ายเป็นการกระทำล้มล้างการปกครองและกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิถีทางที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๘ หรือไม่ โดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การชุมนุมของกปปส.ตามคำร้องเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพกระทำในนามประชาชนที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ โดยมีเหตุสืบเนื่องมาจากการต่อต้านร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม และมาจากความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล เป็นเพียงการเรียกร้อง แสดงพลังด้วยการสนับสนุนของประชาชนจำนวนมาก ยังไม่มีมูลกรณีเป็นการกระทำล้มล้างการปกครอง

แต่กระนั้นก็ตาม เมื่อพิจารณาปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ กลับแสดงให้เห็นถึงอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การผลักดันเข้าสู่การเป็นประเทศที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้ยากมากยิ่งขึ้นเป็นเท่าตัว

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ยังขาดการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทระดับชาติขั้นที่เป็นรูปธรรมและเป็นเอกภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำโดยยังมีได้มีการประสานงานกันเท่าที่ควร อาทิ การคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี มีองค์กรภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานอัยการสูงสุด ฯลฯ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม มีองค์กรภาครัฐหลายแห่งเกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ฯลฯ สิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา มีหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีความอิสระ ในการดำเนินการตามกฎหมาย ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายต่างๆ ด้านสิทธิมนุษยชนยังขาด การมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นการกำหนดขึ้นโดยภาครัฐเป็นผู้จัดทำแต่ ฝ่ายเดียว ทำให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนยังมีวิสัยทัศน์ที่ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร เพราะ เป็นไปตามกระบวนการของทางราชการโดยแท้ว่าจะเห็นสมควรอย่างไร และอำนวยความสะดวกแก่ ภาครัฐมาน้อยเพียงใด จึงทำให้ขาดความสมบูรณ์ในหลายกรณี

การดำเนินงานที่มีลักษณะต่างคนต่างทำดังกล่าวนี้ ทำให้การกำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ การกำหนดเป้าหมาย การติดตามประเมินผล ฯลฯ ขาดความชัดเจน จนทำให้ขาด ความเป็นเอกภาพและอาจเกิดความขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนกันได้เสมอ และแม้ฝ่ายรัฐจะได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชนแล้วก็ตาม แต่ความพยายามดังกล่าวก็เป็นเพียงการ ปฏิบัติในกรอบหรือแนวทางของฝ่ายรัฐแต่เพียงลำพังไม่มีการมีส่วนร่วมจากภาคสังคมในภาพรวมแต่ อย่่างใด

นอกจากนี้ แม้ประเทศไทยจะได้เข้าเป็นภาคีสัญญาหรืออนุสัญญาใดๆ ความเข้าใจ ร่วมกันของสังคมไทยยังห่างไกลต่อข้อมูลและการตระหนักรู้ร่วมกัน เพราะอาจจะมีความคิดว่าเป็น เรื่องที่ห่างไกลตัวและไม่มีผลกระทบหรือผูกพันใดๆต่อตนเอง

กรณีปัญหาในทำนองที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ส่งผลสู่การปฏิบัติของหน่วยงานหรือ เจ้าหน้าที่รัฐ และการตระหนักรู้และให้ความสำคัญของคนในชาติถึงสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิขั้น พื้นฐานของประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิด้าน ใดๆ รวมทั้งในเรื่องเฉพาะเกี่ยวกับสิทธิการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดความขัดแย้งแบ่งฝักฝ่ายของคน ในชาติ เมื่อมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกันก็พร้อมที่จะเข้าทำร้ายและละเมิดหลักการสิทธิ มนุษยชนต่อกัน

ความรุนแรงทางการเมืองในห้วงที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า คนในสังคมไทยไม่ทราบว่าการ กระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง แต่พิเคราะห์แล้ว กรณีอาจเกิดจากปัจจัย สำคัญ คือ การไม่ตระหนักรู้ร่วมกันของคนในสังคมไทยถึงสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และ การปล่อยปละละเลยขององค์กรที่มีหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

รวมทั้งการไม่ให้ความสำคัญของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนประเทศ อาทิดองค์กรรัฐ องค์กรเอกชน และสื่อสารมวลชน นอกจากนี้ในบางกรณีที่ได้ปรากฏเป็นข่าวว่ามีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เนืองๆ นั้น ปรากฏว่า กรณีที่ได้มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนนั้น ส่วนใหญ่มีแต่กรณีที่ประชาชนเป็นผู้อ้างว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น ส่วนฝ่ายเจ้าหน้าที่เป็นผู้ถูกระทำนั้นกลับปรากฏว่าไม่มีเคยมีการหยิบยกหรือนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด

ต่อกรณีความรุนแรงทางการเมืองนั้น อีกสาเหตุและปัญหาประการหนึ่งของการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ก็เนื่องมาจากการขาดไร้ซึ่งกฎหมายที่เป็นแม่บทสำคัญในการใช้สำหรับจัดระเบียบการชุมนุมเพื่อมิให้เกิดการกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น และในขณะเดียวกันยังเป็นการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมการชุมนุมอีกทางหนึ่งด้วย

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น รวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในห้วงที่ผ่านมา ขอนำเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๑. ควรส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งและให้มีการตระหนักรู้ถึงสิทธิมนุษยชนในหลักการที่ว่า “ชีวิตใคร ใครก็รัก” หรือ “คนในสังคม ก็ดูคนในครอบครัว” หรือ “ไม่อยากให้ใครทำอะไรต่อเราก็ไม่ควรทำอย่างนั้นต่อเขา” เป็นต้นกล่าวโดยสรุปก็คือ “การเคารพสิทธิมนุษยชนของกันและกัน” นั่นเอง

๒. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ เพื่อให้สามารถพิทักษ์สิทธิมนุษยชนได้

๓. กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ และหลักภราดรภาพ โดยอาจบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น

๔. มีการรับรองสิทธิมนุษยชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา กลไกของรัฐเป็นเครื่องที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย มีบทบาทอย่างมากในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้รับรองสิทธิ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม

๕. ควรส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้แก่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ สามารถดำเนินการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนโดยความเป็นอิสระไร้การครอบงำ และการข่มขู่จากกลุ่มบุคคลใดๆ

๖. ประเทศไทยควรมีการพิจารณาเพื่อเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาต่างๆ เพิ่มเติม

๗. ควรมียุทธศาสตร์การจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ประเทศไทยมีความเป็นเอกภาพในด้านการพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ดังต่อไปนี้

๗.๑ กำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นเพื่อจะได้นำไปใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการสอดคล้องกัน อาทิ ส่งเสริมให้มีการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ บูรณาการเรื่องสิทธิมนุษยชนในการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศทุกด้าน สนับสนุนการดำเนินงาน การอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศตามที่รัฐบาลไทยได้ให้ไว้กับองค์การต่าง ๆ เป็นต้น ฯลฯ

๗.๒ กำหนดแผนปฏิบัติการด้านส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้อย่างเป็นระบบ และครอบคลุมถึงสิทธิมนุษยชนประเภทต่างๆ และกลุ่มประชากร เป้าหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสมควรได้รับการส่งเสริม และคุ้มครองให้มากที่สุด เท่าที่สามารถจะกระทำ ได้ อาทิ แผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนเฉพาะด้าน เช่น สิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา สิทธิมนุษยชน ด้านวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชนด้านอาชีพ ด้านการสาธารณสุข เป็นต้น ฯลฯ แผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนตามประชากรกลุ่มเป้าหมาย อาทิ เด็กและเยาวชน , สตรี , ผู้สูงอายุ , ผู้พิการ , ผู้ป่วย ฯลฯ

๗.๓ กำหนดแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายและแผนปฏิบัติการ ๗.๑ - ๗.๒ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีมาตราต่างๆ อาทิ การส่งเสริมการดำเนินงานสิทธิมนุษยชนด้านการส่งเสริม สิทธิมนุษยชนศึกษา และการพัฒนาการวิจัยการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามสนธิสัญญาและ เอกสารระหว่างประเทศ อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการขจัด การเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ เป็นต้น ฯลฯ การบริหารนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทสิทธิมนุษยชน เช่น การจัดตั้งองค์กร บริหารนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทสิทธิมนุษยชน การประสานแผนปฏิบัติการและ งบประมาณการติดตาม และประเมินผล การตรวจสอบและการแก้ไข เยียวยากรณีที่มีการละเมิด สิทธิมนุษยชน ฯลฯ

ทั้งนี้ นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนนี้ อาจมีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และกระแสดวงความคิดสากลเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๘. ควรมีการพัฒนาปรับปรุงในกลไกหลายด้านพร้อมกัน อาทิ

๘.๑ กลไกตามรัฐธรรมนูญ อันได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ จะต้องศึกษาวิจัยสำรวจบรรดากฎหมายต่างๆ หากพบที่มีการขัดหรือแย้งกับข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ก็ต้องดำเนินการยกเลิก หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับข้อตกลงดังกล่าวให้มากที่สุดและโดยไม่ชักช้า และต้องสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยอยู่ตลอดเวลาว่าควรมีการตรากฎหมายฉบับใดเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หากเกิดความจำเป็นก็ควรดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้มีตรา กฎหมายดังกล่าว ฝ่ายนิติบัญญัติควรใช้กลไกตามรัฐธรรมนูญและบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบเร่งรัดฝ่ายบริหารให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในอันจะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กล่าวคือ

๑) โดยฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องจัดให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง แต่สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรขององค์กรต่างๆ ที่สังกัดฝ่ายนิติบัญญัติ

๒) ฝ่ายบริหารจะต้องมีความจริงจังและให้ความสำคัญแก่การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งด้านนโยบายและด้านปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนบรรดาข้อตกลงระหว่างประเทศด้าน สิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทย เป็นภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อาทิ ควรกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีว่านโยบายของรัฐบาลและของหน่วยงานของรัฐ ทุกแห่งต้อง ให้เคารพและต้องส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังสนับสนุนทาง ด้านงบประมาณ และอัตราค่าจ้างบุคลากรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว ควรให้ความรู้การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแก่เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับชั้นเพื่อให้มี การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ยอมรับในหลักการที่ว่าเจ้าหน้าที่รัฐต้องส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ มนุษยชน ให้แก่ประชาชน ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนตามอำเภอใจ มีทัศนคติ ที่ดีต่อการ เรียกร้องสิทธิของประชาชน ฯลฯ และกำหนดในประมวลจรรยาบรรณของ เจ้าหน้าที่รัฐ ทุกองค์กรให้มีหน้าที่ต้อง เคารพและส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยเสมอ กำหนดกลไกและมาตรการในการตรวจสอบ ทั้ง ทางด้านกฎหมาย ด้านการบริหาร การปกครองเพื่อตรวจสอบป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่รัฐละเมิดสิทธิมนุษยชน และหากมีการละเมิดจะต้องมีการดำเนินการ ทางวินัยและดำเนินคดีตามขั้นตอนของ กระบวนการ ยุติธรรมอย่างเข้มงวดและรวดเร็ว

นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้มีบทบาทมากขึ้นในการร่วมมือกับรัฐสอดส่องตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน แก้ไขเยียวยาผู้ที่ได้รับผลร้ายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมให้ประชาชนผู้ยากไร้ หรือผู้ด้อยโอกาสได้รับการคุ้มครองดูแล จากรัฐและสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เท่าเทียม กับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้โดยรัฐให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณตลอดจนการให้หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่รัฐสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชน อย่างใกล้ชิดและจริงจังด้วย

๓) ส่วนฝ่ายตุลาการ ควรมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับระดับสากลและการอำนวยความสะดวก ความยุติธรรมแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูง โดยองค์กรตุลาการทุกประเภทควรดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อาทิ การนำบทบัญญัติและเจตนารมณ์ในเรื่องสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมาพิจารณาประกอบและปรับให้เข้ากับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้พิพากษาหรือตุลาการควรให้ความสนใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นพิเศษ ทั้งที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายระดับรอง เช่น ประมวลกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติ ฯลฯ และที่เป็นข้อตกลง ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทย เป็นภาคี รวมทั้งแนวคำพิพากษาของศาลต่างๆ ในต่างประเทศ เพื่อจะได้นำมาใช้ เป็นแนวคิดในการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาให้ทันสมัย และมีวิสัยทัศน์ ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น และควรให้นักวิจัยที่มีความรู้ ความ สามารถ และมีความเป็นอิสระเป็นกลางอย่างแท้จริง ทำการวิเคราะห์วิจัย และประเมินผล การดำเนินงานรวมทั้งการพิจารณาพิพากษาของศาลทุกประเภท ทั้งด้านบทบัญญัติของกฎหมาย กระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาลว่า มีความเหมาะสม สะดวกรวดเร็วมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาทำการแก้ไขปรับปรุงระบบการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนโดยองค์กรตุลาการให้มีประสิทธิภาพ

๘.๒ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อาทิ ตำรวจ อัยการ และราชทัณฑ์ ก็ควรนำหลักการตามข้อ ๘.๑ มาใช้ด้วย เพื่อให้ครบวงจรและจะเกิดประโยชน์อย่างสูงต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

๙. ควรมีมาตรการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ มาตรการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งฝ่ายของประชาชนและฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ หรือเลือกตรวจสอบและให้ความคุ้มครองเฉพาะที่มีการร้องเรียนสู่กระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น

บทสรุป

การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยนั้น จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและประชาชนของแต่ละประเทศและควรกำหนดมาตรฐานกลางไว้ในระดับใดจึงจะเป็นที่ยอมรับกันได้ เพราะประชาชน ในแต่ละทวีปแต่ละประเทศต่างมีสภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนา วิธีการดำรงชีวิต ระบบกฎหมาย ระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ฯลฯ ที่แตกต่างกัน

ดังนั้น สำหรับประเทศไทยก็มีสภาพเช่นเดียวกันว่า สภาพสังคมและวัฒนธรรม ประเพณีจะมีส่วนเอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยเสมอ

อย่างไรก็ดี การที่สภาพสังคมไทยมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยเปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรมและขนบประเพณีจากภายนอกมาปรับใช้ในประเทศไทยให้เข้ากับสภาพ แวดล้อมและวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างกลมกลืน มีสันติ อบอุ่น และเอื้ออาทรต่อคนไทย และคนต่างชาติมาช้านาน ปราศจากความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าในเรื่องผิว เพศ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา เชื้อชาติ ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหารุนแรงในหลายประเทศ แม้ ระเทศที่เจริญแล้ว คนไทยมีความยึดมั่นในหลักธรรม คำสอนทางศาสนาที่ตั้งอยู่บนหลัก เหตุผลและนิยมเดินทางสายกลาง ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจ คนไทยทุกคนมาแต่โบราณกาลอย่างไรก็ดี วัฒนธรรมไทย บางอย่างก็มีทั้งจุดเด่นและจุดด้อยต่อการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยเช่นกัน อาทิ ความรักอิสรภาพหรือความเป็นไท ความรู้สึกมักน้อยหรือสันโดษพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ และแสวงหาความสุข แก่ชีวิตด้วยวิธีง่าย ๆ การเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจ

แต่การเคารพหรือยกย่องผู้มีอำนาจทางราชการ ทางการเมือง ทาง เศรษฐกิจ ทางสังคม และอื่นๆ ยังทำให้คนไทยในอดีตขาดความกระตือรือร้น ขวนขวาย ใน การต่อสู้เรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องในเรื่องต่างๆ การรักษาหวงแหนสิทธิ เสรีภาพที่ได้มา และร่วมมือกันเพื่อจัดผู้ที่กระทำการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน หรือการกระทำการอันมิชอบในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองหรือ ทางเศรษฐกิจ เพราะยอมรับกันว่าสุดแล้วแต่ผู้มีอำนาจจะกำหนดมาให้ตนเป็นเพียงผู้รับ เท่านั้น

ดังนั้น ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ เป็นต้นมา รัฐธรรมนูญทุกฉบับของประเทศไทยที่ผ่านมาได้ร่างขึ้นโดยผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองกำหนดขึ้น ตามที่เห็นสมควร เพื่อใช้บังคับแก่ประชาชน โดยประชาชนไม่เคยได้มีโอกาส หรือมีบทบาทในการร่วมร่างแต่อย่างใด จนกระทั่งในยุคหลังๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้น ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวางและทันสมัยมากที่สุดและประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างมากที่สุด แต่การปกครองประเทศจะประสบผล สำเร็จสมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมากน้อย เพียงใดสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทย ดังกล่าวข้างต้นย่อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ แม้จะได้มีกฎหมายแม่บทคือรัฐธรรมนูญที่มีบทคุ้มครองสิทธิมนุษยชนคนไทยแล้วก็ตาม สิ่งที่สังคมไทยที่พึงปรารถนาสำหรับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ควรเป็นสังคมที่มีความมั่นคง มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีความสงบสุขและมีไมตรีกับทุกประเทศ มีครอบครัวที่อบอุ่นเข้มแข็ง มีสมรรถภาพ มีเสถียรภาพ มีความเสมอภาค ความยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีความเมตตากรุณาและยึดมั่นในความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน โดยมีหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำทางในการดำรงชีวิต มีความสมดุล ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งฐานการจ้างงาน และสร้างโอกาสในการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรมทั่วทุกกลุ่ม และพื้นที่และสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคม ในทุกด้านมีการจัดระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่รวมทั้งกลไกอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญเพื่อติดตามสอดส่องป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมกับ แก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด มีระบบการเมืองระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อเสริมสร้างการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

หนังสือ

กระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ.๒๕๒๓. "ประมวลความตกลง อนุสัญญา ระหว่างประเทศและหลักสากล เกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี หรือให้การสนับสนุน", กระทรวงการต่างประเทศ : กรุงเทพฯ.

กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ.๒๕๔๐. "รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศต่างๆ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๙" กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย : กรุงเทพฯ.

กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม.๒๕๒๑. "กรรมกรอ้อมน้อยและปัญหาสิทธิมนุษยชน", กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม: กรุงเทพฯ.๒๕๒๘ "สถานการณ์สิทธิมนุษยชน. ๒๕๒๘.", กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม : กรุงเทพฯ.

กุลพล พลวัน,๒๕๓๘ "ปัญหาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยสหประชาชาติ ๒๔๘๗- ๒๕๑๖.", วิทยานิพนธ์ นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ.

๒๕๓๘. "พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน", สำนักพิมพ์วิญญูชน : กรุงเทพฯ. ๐๐๐๐๐๐๐๐

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. ๒๕๒๑. "ที่ดินกับชาวนา "ปฏิรูป" หรือ "ปฏิวัติ", จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ. ๒๕๒๘. "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจกับปัญหาสิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย", เจริญวิทย์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ.

โกศล โสภาคย์วิจิตร.๒๕๒๐. "การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ", คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, ๒๕๒๐.

๒๕๒๓. รายงานผลการวิจัย "การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายไทย", กรุงเทพฯ.

จอห์น (John Stuart Mill). ๒๕๓๐. "ความเรียงว่าด้วยเสรีภาพ", สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจัดแปลและจัดพิมพ์: กรุงเทพฯ.

เจริญ คัมภีร์ภาพ.๒๕๒๙. รายงานวิจัย "สิทธิมนุษยชน : ทฤษฎีและการปฏิบัติในสังคมไทย", สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพฯ, ๒๕๒๙.๒๕๓๑. รายงานการศึกษาเรื่อง "เส้นทางเสริมสร้างสิทธิมนุษยชน", มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา และมูลนิธิเอเชีย: กรุงเทพฯ.

ทองใบ ทองเปาด์. ๒๕๓๐. สิทธิมนุษยชน : สิทธิเสรีภาพพื้นฐานของมนุษย์ชน ๑๒ ข้อ สิทธิของพลเมืองในคดีอาญา, โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง ๒ : สระบุรี.

นพนิต สุริยะ. ๒๕๓๗. สิทธิมนุษยชน (แก้ไขเพิ่มเติม), สำนักพิมพ์วิญญูชน : กรุงเทพฯ.

สุวิช พันธเศรษฐ์. ๒๕๑๑. องค์การสหประชาชาติกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, โรงพิมพ์อักษรบริการ: พระนคร.

เสถียร วิชย์ลักษณ์. ๒๔๙๖. กฎบัตรสหประชาชาติกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน , โรงพิมพ์นิติเวช: พระนคร.

เสนห์ จามริก และจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร(บก.).๒๕๓๑. พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ,
สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน: กรุงเทพฯ.๒๕๓๑. พุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน,
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.

เว็บไซต์

<http://th.wikipedia.org>

<http://www.nhrc.or.th>

<http://www.hrw.org>

<http://www.kpi.ac.th>

<http://www.ems.bangkok.go.th>